

— Egyoldaliak voltak ezek a találkozók. A vendégek letették névjegyüket, mi pedig asszisztáltunk. A mi fejünkben is mocorgott valami. Nem kellett sokat töprengeni, klubokat alakítottunk, a könyvtárral együtt megszerveztük a KISZ-oktatást. Rendbe tettük a művelődési ház udvarát. Még a fiúk is seprőt ragadtak, mikor a piactérről száműztük a szemetet. Így teremtettük meg a mi kis ifjúsági parkunkat.

Szellemi Ki mit tud?-okat, vetélkedőket rendeznek. Vasárnapként ma már nyolcvanán részesei a fiatalok önfelédtyornájának a klubkönyvtár legnagyobb termében.

Az ifjúsági klubban vidám főzőiskolát tartanak fiúknak, lányoknak, de meglátogatja őket községük megyei tanácstagja is. Gondolnak az utánpótlásra: a *Koppányi István* vezette *nyolcadikosok klubja*, a tananyaghoz kapcsolódva ad a gyermekeknek újabb ismereteket.

A jó módszer ajándék

A háromezer lakosú, húsz tanúval körülvett Nyírmártonfalvára az ifjúsági klubok Budapestten megtartott ötlebörzéjén figyeltünk fel. Gazdag hagyományokkal és nagy hírnévvel rendelkező klubok előtt elnyerték a legjobb módszerért járó *első díjat*. Lám, mit jelent a kitűnő ötlet, egy országnyi közösség elé tárja százötven fiatal szívósan szervezett, napról napra alakított életét.

S azóta? A novemberi klubfoglalkozásokon már ajánlatként szerepelt zenés-táncos-játékos egyveleg kaposvári módon, a *Könyvet olvass, ne csak pénzt!* című zalai specialitás, valamint a logikalapácsvetés veszprémi szokás szerint. Arra azonban nagyon ügyelnek, hogy mindenki annyit kapjon, amennyi egyszerre megemészthető, vagyis amit egy klubfoglalkozáson hasznosítani is lehet.

— A jó módszer így válik elismertté — mondják a klubtagok —, *ajándék és meglepetés egyben*.

S így módosul a fiatalok által emlegetett bezártság és egymásrautaltság is.

— A község vezetői segítik a népművelést — hangsúlyozza Kiss Ferencné. — *Rendszeresen értékelik a közművelődési munkatervet, elvárják a havi programot*.

— Az utóbbi években sikeres szervezeti élet alakult ki községünkben — állapítja meg a tanácselnök. — *Egyértelműen pozitívnak értékeljük a klubkönyvtár tevékenységét, derekas munkát végeznek a fiatalok. A füstös kocsmákon vonzereje már a múlté. Az áfészre jövőre presszót épít, egy kulturált helyet több lesz a faluban*.

Nyírmártonfalvát télen hótenger veszi körül. Elzárva a külvilágtól, a téli esték magányában egymást keresik az emberek. Egymás életét alakítva nyitnak ablakot a nagyvilágra. Ehhez nem keil csoda, sem külső beavatkozás. Csak akarni keil. Ahogy a nyírmártonfalvi fiatalok teszik.

Molnár Zsolt

Színre lépett a második generáció

Irodalmi színpadi napok

Balassagyarmaton

Ha valaki rászánná magát, hogy megírja az irodalmi színpadok krónikáját, a *balassagyarmati szemlék* biztos fogódzót nyújtának számára. A város kilencszer látta vendégül az ország különböző stílusú színpadát, s immár kilencszer nyílt mód arra, hogy összegezzék a mozgalom irányítói, az amatőr rendezők, a népművelők az ön- és közművelés e sajátos csapatainak gondjait, eredményeit.

A véletlen évről évre úgy hozta, hogy éppen Balassagyarmaton bukkantak fel az országos áramlatok kliséi, itt mutatták meg magukat azok a *műfaji kelepcec*ek, amelyek kizárólagosan uralták a terepet. Vagyis: ha valahol ámulatot és tiszteletet keltett valamely produkció, porondra léptek az elméletgyártók, s nyomban hirdették; ime a járható út. Az útra természetesen sokan léptek, gyakran feltételek és adottságok nélkül, így aztán a kitűnő „modell” önmaga ellen fordult. De a tehetségesebb és sikeresebb adaptátorok is gyakran megtorpantak; a körből nehéz volt kitörni. Talán a kitörési kísérlettel magyarázható az elmúlt esztendő néhány egészen félresikerült — szerencsére csak szűk körben ható — mármár botrányt keltő próbálkozása. Nem számottevő az eszméinktől és játékkultúránktól idegen produkció, de mégis látnunk és érzékelnünk kell: a *műfaji kánonok és tilalomfák gyakran taszító hatásúak is lehetnek*.

A legutóbbi balassagyarmati bemutatkozás nemcsak józan fontolgatást, visszatekintést, mérőelemzést sugallt; rokonszenves bizonyítékát adta a mozgalom előrelépésének.

Az amatőr színjátszást gyakran érte a vád: elit csoportokkal, elit rendezőkkel „dolgozik”; az országos versenyeken „visszaköszönnek” a nevek, összetéveszthetetlenül ismerősek az arcok. A produkciók is nagy bemutatkozásokra készültek, a középmezőny és a második generáció nem mutatkozik a versenyeken.

Balassagyarmaton vált világossá: a második generáció tanult, figyelt eddig, leste a „nagyokat”, s most elérkezettnek látta a pillanatot, hogy versenybe lépjen. Balassagyarmaton — a Pécsi Amatőr Színpadot kivéve — új együttesek, új rendezők mutatkoztak be. Megilletődöttség nélkül, merészen, jókedvűen játszottak. Eszmei elkötelezettségük vitathatatlan, problémaérzékenységük máris rokonszenvesebb, mint a „nagyoké”. Játékkultúrájuk, a színpad, a pódium birtoklásának fortélyai még nem tökéletesek, de az idő megvárja őket.

A *verese gyházi Forrás Irodalmi Színpad* alig két esztendővel ezelőtt alakult, s ifj. *Dániel Kornél* vezetésével ironikus játékokkal lepi meg a közönséget; eddig 88 alkalommal léptek fel, főleg falvakban. A *salgótarjáni „Gong” Irodalmi Színpad* szintén kétszentes, vezetője *Johann János*. A nagy múltú *Csili Soós Imre Irodalmi Színpad* stúdiót hívott életre. *Szöke Pál* fiatal rendező szép feladat megoldására kapott lehetőséget. A *szécsényi Terra Irodalmi Színpad* *Hann Ferenc* személyé-

ben szintén most rajthoz álló rendezőt kapott. A *budakeszi KE-SZÍN-HÁZ* 1973. június 1-én alakult, a *József Attiláról* szóló pódiumjátékot *Csaba Judit* és *Boldizsár Péter* rendezte. A *zalaszentgróti Aréna Irodalmi Színpad* és *Szokolay Tamás* rendező mostani felállításában még alig ismert. A *budapesti Móricz Zsigmond Irodalmi Színpad Köves Tamással* az élen tizenévesekből áll. A nagynevű és jó hírű *balassagyarmati Madách Imre Irodalmi Színpad* most új rendezővel, *Molnár László* néval dolgozik. A *miszkolci Latabár Endre Irodalmi Színpad* a legfiatalabb: *Biró István* vezetésével 1973. július közepe óta munkálkodik. A *jászberényi Mozaik Irodalmi Színpad* (évente több mint hatvan bemutatót tart a környező tanyaközpontokban) *Fecske Márta* vezetésével mutatja be sikeres műsorait. A *vonyarci Irodalmi Színpad* két évvel ezelőtt alakult; *Kovács Pál* rendező együtt fejlődik az együttessel.

A versenyszerű bemutatók szükségességéről megoszlanak a vélemények. Úgy mondják: a helyezések nem bátorítják a középmezőnyt, az élvonaltól elmaradók. Mások pedig úgy vélekednek: az amatőrmozgalom lendítőereje a díj, az elismerés, a megharcolt siker. A vitát most nincs lehetőségünk eldönteni, ám azt azonban megemlíjtjük, hogy a balassagyarmati „díjazás” egészen sajátos, az eddigi tapasztalatok szerint jól bevált. *Két vándorserleg, a KISZ KB 5000,— forintos díja és a Népművelési Intézet 3000,— forintja, a különböző társadalmi szervek nagyon szép és hasznos ajándékaik kerülnek „szétosztásra”*. Így jutalmazható a minőség, de az egykor még sokat ígérő jelenlét is. Balassagyarmaton lehetőség kínálkozik minden egészséges amatőr törekvés jutalmazására.

A legértékesebb díjakat az idén a *Pécsi Amatőr Színpad*, a *balassagyarmati Madách Imre Irodalmi Színpad*, a *zalaszentgróti Aréna Irodalmi Színpad* és a *verese gyházi Forrás Irodalmi Színpad* nyerte el. Ezenkívül még hat színpadot jutalmazott a zsűri. Mint az elmúlt esztendőben, az idén is fellépett szlovák csoport; ezúttal a *dunaszerdahelyi Fókusz Irodal-*

mi Színpad. Nagy sikerükről csak annyit: a hazai csoportok mind egyikenél szebben beszélték magyar nyelvet.

Balassagyarmat 1974-ben *tizedszer* rendezi meg az irodalmi színpadi napokat. A Népművelési Intézettel és a Nógrád megyei szervekkel karöltve azt tervezik, hogy a *szocialista országok irodalmának népszerűsítésére szánják a sikeres fórumot*. A lengyel irodalom pártfogolásával kezdik a sort a Lengyel Kultúra lengyelországi körutazásokat ajánlott a legjobban szereplő együttesek számára s biztosította a rendező szerveket, hogy a versenyen egy vagy két színvonalas lengyel amatőr színház is fellep.

Az ötlet kitűnőnek látszik, csak hát megvalósításához néhány feltétel *javítását* kell szorgalmazni. Mindenekelőtt a minősíthetetlen kulturálatlan Ipoly szállodát kellene rendbe hozni. Eppen itt az ideje, hogy a fenntartó, a Nógrád megyei Vendéglátóipari Vállalat felébredjen és észrevegye: Balassagyarmaton fontos politikai és kulturális eseményeket bonyolítanak le, a tisztességes hotelszolgáltatás mindenképpen aktuális. Akik jártak már az Ipolyban, jól tudják: a szálloda rendbehozatala nem pénzkérdés. A tisztaság, a bútorok és ágyneműk rendben tartása, az udvariasság nem forintügy. Az illetékeseknek lekiismeretesebben kellene ellenőrizni és felszámolni az Ipoly Szállóban levő minősíthetetlen viszonyokat. Mindez vonatkozik a város kulturáltabb étkezési lehetőségeinek megteremtésére is.

Parkányi László

